

Savon Kuljetus Oy

PÄÄTÖS YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELYN (YVA) SOVELTAMISESTA YKSITTÄISTAPAUKSESSA, SAVON KULJETUS OY, RUISVAARAN MAA-AINESTEN OTTO

HANKE

Kalliokiviaineksen louhinta ja murskaus, Joensuu

HANKKEESTA VASTAAVA

Savon Kuljetus Oy

Y-tunnus 0171337-9

ASIAN VIREILLETULO

Joensuun kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunta pyysi Pohjois-Karjalan ELY-keskukselta lausuntoa Savon Kuljetus Oy:n 9.6.2023 päiväystä maa-aines- ja ympäristölupahakemuksesta, joka koskee kallion, soran ja hiekan ottoa sekä murskausta ja louhintaa Joensuussa tilalla Ruisvaara (167-401-9-27). Pohjois-Karjalan ELY-keskus päätti ottaa omasta aloitteesta vireille ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017, YVA-laki) 3.2 §:ssä tarkoitetun ympäristövaikutusten tarveharkinnan yksittäistapauksessa ja ilmoitti asiasta Joensuun kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle 18.8.2023.

ELY-keskus on pyytänyt hankkeesta vastaavalta YVA-asetuksen 1 §:n mukaisia tietoja YVA-menettelyn soveltamista koskevan päätöksen tekemistä varten 25.8.2023 päivätyllä kirjeellä. Hankkeesta vastaavalta pyydettiin täydennystä selvityksiin 1.12.2023 päivätyllä kirjeellä.

Hankkeesta vastaava on toimittanut tiedot YVA-päätöksentekoa varten 27.10.2023, 23.2.2024 ja 15.3.2024.

ELY-KESKUKSEN RATKAISU

Savon Kuljetus Oy:n kalliokiviaineksen louhintaa ja murskausta koskevaan hankkeeseen kiinteistöllä Ruisvaara 167-401-9-27 ei sovelleta ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (252/2017) mukaista arviointimenettelyä.

Hankkeen ja sen ympäristövaikutusten kuvaus, asian käsittely sekä ELY-keskuksen ratkaisun perustelut on esitetty seuraavassa.

28.6.2024

ASIAN KÄSITTELY

Viranomaisten kuuleminen

Pohjois-Karjalan ELY-keskus pyysi 19.3.2024 lausuntoa YVA-menettelyn soveltamisen tarpeesta seuraavilta tahoilta:

Joensuun kaupunki, ympäristönsuojelu
Joensuun kaupunki, kaavoitus
Liperin kunta, ympäristönsuojelu
Liperin kunta, kaavoitus
Kontiolahden kunta, ympäristönsuojelu
Kontiolahden kunta, kaavoitus
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
Pohjois-Karjalan alueellinen vastuumuseo
Pohjois-Savon ELY-keskus, liikenne ja infrastruktuuri
Siun Sote, terveydensuojeluviranomainen
Finavia Oyj
Joensuun Vesi

Lausunnot toimitettiin ELY-keskukselle 22.3.2024, 26.4.2024 ja 30.4.2024. Lisäksi Pohjois-Karjalan alueellinen vastuumuseo ilmoitti, että museolla ei ole asiasta erityistä kommentoitavaa.

ELY-keskukselle toimitetut lausunnot referoituna alla:

Finavia Oyj

Finavia on antanut muistutuksensa Savon Kuljetus Oy:n, T. Maijala Oy:n ja NCC Industry Oy:n maa-aines- ja ympäristölupahakemuksista. Finavia on muistutuksissaan mm. edellyttänyt, että räjäytysten, louhinnan ja murskauksen suunnittelussa on huomioitava Joensuun lentoaseman toimintaan liittyvät rakenteet ja laitteet sekä toiminnan aikana on tarkkailtava pölyämistä ja huolehdittava tarvittavasta pölynsidonnasta. Lisäksi Finavia on edellyttänyt, että räjäytyksiä ei saa tehdä ilman Joensuun lentoaseman lennonjohdon lupaa ja toiminnassa on noudatettava Joensuun lentoaseman määräystä ”Lentoaseman läheisyydessä suoritettavien räjäytysten koordinointi”. Toiminnan järjestelyistä ja käytännöistä on sovittava Joensuun lentoaseman ja lennonjohdon kanssa hyvissä ajoin ennen toiminnan aloittamista. T. Maijala Oy:lle ja NCC Industry Oy:lle myönnettyistä luvissa on huomioitu Finavian muistutuksissa esitetyt seikat ja yritykset ovat toimineet Finavian edellyttämällä tavalla.

Finavia katsoo, että lentoturvallisuuden ja lentoaseman toiminnan kannalta tärkeät mm. pölyämiseen ja tärinään vaikuttavat seikat ratkaistaan maa-ainesten otto- ja ympäristöluvista, joten YVA-menettelyn käynnistämiseksi ei ole Finavian kannalta tarvetta.

Joensuun kaupunki, ympäristönsuojeluviranomainen

Savon kuljetus Oy:n hankealue on tilalla Ruisvaara, jolla on ollut aiemmin NCC Industry Oy:n maa-aines- ja ympäristölupa, joka on päättynyt 22.2.2023. Vireisellä tilalla on NCC Industry Oy:n voimassa oleva maa-aines- ja ympäristöpula, joka on voimassa 19.10.2028 saakka. Hankealueen läheisyydessä tilalla Mattila on Savon Kuljetus Oy:n kallionottoalue, jossa ottotoiminta on päättynyt kesäkuussa 2023 ja alue on maisemointivaiheessa. Hankealueen luoteispuolella on T. Maijala Oy:n ottoalue.

28.6.2024

Alueen kolmen toimijan ottamisalueiden yhteispinta-ala on voimassa olevien ja vireillä olevien lupahakemuksien mukaisesti 26,3 hehtaaria. Hankealue Ruisvaaralla ja NCC Industry Oy:n ottoalue sijoittuvat vierekkäisille kiinteistöille ja muodostavat suhteellisen yhtenäisen ottamisalueen. Molempien yhtiöiden suunnitelmien mukaisesti maisemointi pyritään tekemään toiminnan edetessä. Vaiheittaisesta maisemoinnista on myös annettu ja tullaan antamaan lupamääräykset maa-aine- ja ympäristöluvista kaikilla alueen ottamisalueilla. YVA-menettelyn soveltamisrajaa, eli 25 hehtaarin ottamisalueen pinta-alaa alueella samanaikaisesti ei tule käytännössä käytössä olemaan vaiheittaisen maisemoinnin vuoksi.

Savon Kuljetus Oy:n hakemuksen mukainen kokonaisottomäärä on 500 000 k-m³ vuotuisen ottomäärän vaihdellessa kysynnän mukaan. T. Majjala Oy:n voimassa olevan maa-aineslupan ja hakemuksen mukainen kokonaisottomäärä on 219 146 k-m³. NCC Industry Oy:n luvan mukainen kokonaisottomäärä on 750 000 k-m³. NOTTO-tietojärjestelmän ottoraporttien mukaan edellisten 10 vuoden tarkasteluvälillä ottoalueiden yhteenlasketut vuotuisen ottamismäärät jäivät selvästi alle 100 000 k-m³ mukaan lukien vuonna 2023 päättynyt ottotoiminta.

Joensuun ja lähialueiden rakentamis- ja muissa hankkeissa tulisi tapahtua merkittävää kasvua, jotta kiviaineksen kysynnässä tapahtuisi niin suuria muutoksia, että vuotuisen ottamismäärät Lentoväylän ottoalueilla yli kaksinkertaistuisivat ja ylittäisivät YVA-menettelyn rajan.

Savon Kuljetus Oy päivitti lupahakemustaan siten, että ottamistoiminta on rajattu luokitellun pohjavesialueen ulkopuolelle. Suunnitelman mukaisesti pohjaveteen jätetään vähintään 2 metrin suojakerros. Pohjaveden pinnankorkeutta seurataan maa-aineslupien mukaisesti kaksi kertaa vuodessa. Ottamisalueiden ottotoiminnasta johtuvia negatiivisia vaikutuksia pohjaveteen ei ole tullut Joensuun kaupungin ympäristönsuojeluyksikön tietoon.

Ottamisalueiden valumavedet johdetaan saostusaltaiden kautta ojaan poispäin pohjavesialueesta. Savon Kuljetus Oy:n toimittamien pohjavesivaikutusselvitysten mukaan ottamistoiminnalla ei nähdä olevan merkittäviä vaikutuksia pohjaveteen.

Lähin asutus sijaitsee noin 400 metrin päässä Ruisvaaran ottamisalueesta. Alueella ei ole tiheää asutusta. Hankealueella melua aiheuttavat valtatie liikenne ja lentokenttä. Ottamisalueiden toiminnasta aiheutuvien meluvaikutuksien on arvioitu jäävän vähäiseksi. Myös pölyvaikutuksien arvioidaan olevan vähäisiä ja jäävän toiminta-alueille. Alueen olemassa oleviin lupiin liittyen on tehty meluselvityksiä. Alueen kaikki toimijat suorittavat louhintojen yhteydessä myös tärinämittauksia.

Joensuun kaupungin ympäristönsuojelu suorittaa alueilla säännöllistä vuosittaista valvontaa ja melu- ja pölyvaikutuksien on todettu olevan vähäisiä ja jäävän toiminta-alueille. Ottorintaukset, maastonmuodot ja puusto ehkäisevät tehokkaasti melun ja pölyn leviämistä ottoalueiden ulkopuolelle.

Alueella on tehty luonto- ja maisemaselvityksiä. Alueen merkittävät luontokohteet on kartoitettu ja ne on otettu ottamissuunnitelmissa huomioon.

Joensuun kaupungin ympäristönsuojeluyksikkö toteaa, että vireillä olevien lupahakemuksien myötä alueen toiminnoissa ei nähdä tapahtuvan sellaista merkittävää muutosta verrattuna aiempiin toimintavuosiin, mikä aiheuttaisi tarpeen ympäristövaikutusten

28.6.2024

arviointimenettelylle Savon Kuljetus Oy:n hankkeeseen tilalla Ruisvaara. Alueella on ollut ottamistoimintaa useiden vuosien ajan. Vireillä olevat hakemukset koskevat toiminnan laajentamista olemassa olevilla ottamisalueilla. Vireillä olevat hakemukset eivät merkittävästi muuta alueen ottamiskokonaisuutta. Alueen merkittävät luontokohteet on selvitetty ja huomioitu ottamissuunnitelmissa. Meluselvityksiä alueella on tehty ja meluja pölyvaikutuksista on useiden vuosien kokemus ja seuranta. Negatiivisia vaikutuksia luokiteltuun pohjavesialueeseen ei ole havaittu ja alueen maa-aines- ja ympäristöluvuissa on lupamääräykset mm. pohjaveden pinnan korkeuden tarkkailusta ja suojakerroksesta pohjaveteen sekä maaperän suojauksesta.

Edellä mainitut seikat huomioon ottaen Joensuun ympäristönsuojeluyksikkö katsoo, että YVA-menettely ei ole tarpeellinen tässä hankkeessa.

Joensuun Vesi

Lausunto

Joensuun Vesi on antanut maa-aines- ja ympäristölupahakemuksesta lausunnon Joensuun kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunnalle 31.8.2023. Joensuun Vesi toteaa, että hakijalta edellytetyt pohjavesitutkimukset puuttuvat edelleen, eikä hankkeen pohjavesivaikutuksia voida poissulkea. Hanke todennäköisesti aiheuttaa merkittäviä ympäristövaikutuksia ja edellyttää ympäristövaikutusten arviointia.

Pohjavesialue ja vedenottamot

Ottamisalueen koillisosan välittömässä läheisyydessä sijaitsee 1. luokan pohjavesialue Lykynlampi (0727655), jolla sijaitsee Joensuun Veden Lykynvaaran vedenottamo. Etäisyys ottoalueelta lähimpään vedenottokaivoon on noin 1 600 metriä. Joensuun Vedellä on lainvoimainen vedenottolupa ottaa pohjavettä Lykynvaaran vedenottamosta 6 000 m³/d.

Pohjavesi- ja maaperäolosuhteet sekä niiden selvittäminen

Hakija on todennut, että pohjaveden muodostuminen kallioalueella on vähäistä ja että muodostuvia pohjavesiä voi virrata alueelta pohjavesialueen suuntaan. Hakija ei katso, että toiminnasta syntyy merkittäviä pohjavesivaikutuksia johtuen vähäisestä pohjaveden muodostumismäärästä, pohjaveteen jätettävästä 2 metrin suojakerroksesta ja ottamisalueen sijainnista pohjavesialueen ulkopuolelle. Joensuun Vesi huomauttaa, ettei ottamisalueella ole tehty tarvittavia pohjavesitutkimuksia, joilla hakijan väitteet voisi perustella. Hakijan täydennykset liitteinä 1 ja 5 esittämät tiedot alueen pohjavesitiedoista, kuten pohjaveden pinnankorkeuksista ja virtaussuunnista, eivät kata ottamisaluetta vaan enimmilläänkin vain sen pohjoisreunaa.

Pohjaveden laatua käsittelevät täydennyksen liitteet 3 ja 5 keskittyvät yleisesti Lykynlammen pohjavesialueen laatutekijöihin, eivätkä siten tarjoa tietoa pohjaveden laadusta hakemuksen mukaisella ottamisalueella.

Pohjavesiolosuhteiden selvittämiseksi tarvittaisiin pohjavesitutkimuksia ottamisalueelta, jotta saataisiin selville pohjaveden pinnankorkeudet, virtaussuunnat ja laatu. Selvittävä on myös pohjaveden muodostumismäärä ottamisalueella sekä erityisesti ne alueet, joilta pohjavettä tai pintavaluntaa päätyy pohjavesialueelle. Tätä varten ottamisalueelle

28.6.2024

tarvittaisiin muun muassa pohjaveden havaintoputkia. Nyt pyydetty pohjavesiselvitykset puuttuvat ottamisalueelta täysin.

Joensuun Vesi toteaa, että sillä ei ole oikeudellista merkitystä, että hankealue ei sijaitse luokitetulla pohjavesialueella perustuen KHO:n vuosikirjapäätökseen KHO 2015:45 ja KHO 27.3.2020 t 1433.

Pintavaluntojen määrät ja suunnat ovat puutteellisesti arvioituja. Täydennyksen mukaan pääosa alueen pintavesistä johtuvat pois päin pohjavesialueesta, sillä alueen pohja jäte- tään viettäväksi pois päin pohjavesialueesta. Nykytilannetta tai ottotoiminnan aikaista tilannetta ei kuitenkaan ole käsitelty. Maanmittauslaitoksen Paikkatietoikkuna-palvelussa tehdyn maastoprofiilitarkastelun perusteella (tehty 26.4.2024) maanpinta viettää ottamis- alueelta kohti pohjavesialuetta, joten pintavaluntaa voi tapahtua pohjavesialueen suun- taan.

Joensuun Vesi huomauttaa, ettei täydennyksessä ole esitetty pyydettyä hulevesien kä- sittelysuunnitelmaa. Puutteellisesti hallittuina ja ohjattuina hulevedet voivat päätyä poh- javesialueelle jo pintavaluntana tai imeytymällä pohjavedeksi jo ottamisalueella.

Yhteisvaikutukset muiden toimijoiden kanssa

Hakija on todennut, että yhteisvaikutuksista suurin arvioidaan olevan meluvaikutus. Jo- ensuun Vesi huomauttaa, ettei väitteelle ole esitetty mitään tutkimustuloksiin pohjautuvia perusteita eikä esimerkiksi eri toimijoiden yhteisvaikutuksia pohjavedelle ole selvitetty lainkaan.

Johtopäätös

Tutkimuksia on edelleen täydennettävä ja Joensuun Veden näkökulmasta puutteelliset tutkimukset ja toiminnan yhteisvaikutukset muiden lähialueen toimijoiden kanssa koros- tavat YVA:n tarvetta. Toiminnasta aiheutuvia pohjavesivaikutuksia ei ole poissuljeta- vissa ja huomioiden alueen sijainti pohjavesialueen reunalla ja todennäköisesti vedenot- tamon kaivojen valuma-alueella vaikutukset voivat olla merkittäviä. Näin ollen Joensuun Veden kanta on, että esitetyillä tiedoilla hanke todennäköisesti aiheuttaa merkittäviä ym- päristövaikutuksia ja edellyttää ympäristövaikutusten arviointia.

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Hankealue sijoittuu voimassa olevassa Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040:ssä taa- jamatoimintojen alueelle (A) ja maa-ainosalueelle EO3 (kalliokiviainesten ottoalue). Alu- eella on osoitettu myös ulkoilureitti. Lähelle sijoittuu myös merkinnät työpaikka-alueesta (TP) ja luonnonsuojelualueesta (SL). Suunnittelualueen pohjoisosaan yltää Lykynlam- men pohjavesialueelle, mutta ei kuitenkaan muodostumisalueelle.

Maakuntakaavan näkökulmasta Savon Kuljetuksen hanke lähinnä laajentaa kaavassa jo osoitettua maa-ainesten oton merkintää. Maakuntaliitto ei edellytä YVA-menettelyä, mutta pyytää huomioimaan toiminnan suunnittelussa erityisesti riskit pohjavedenottoon. Maa-ainesten ja pohjaveden oton yhteensovittaminen on tärkeää, että välttyttäisiin tule- vaisuudessa pohjaveden laatuun tai määrään liittyvistä yllättävistä haasteista.

28.6.2024

Siun Sote, terveydensuojeluviranomainen

Pohjois-Karjalan ympäristöterveys lausui terveydensuojeluviranomaisena, että Savon Kuljetus Oy:n hankkeesta on syytä käynnistää YVA-selvitykset. Suunnitellulla toiminnalla on yhteisvaikutuksia viereisten tilojen vastaavan kaltaisen toiminnan kanssa ja toimintojen ympäristövaikutukset ovat katsottavissa merkittäviksi.

Hankkeesta vastaavan kuuleminen

Viranomaislausuntojen saapumisen jälkeen hankkeesta vastaavalle varattiin mahdollisuus tulla kuulluksi näistä. Hankkeesta vastaava toimitti ELY-keskukselle vastineensa annettuihin lausuntoihin 3.6.2024.

ELY-keskukselle toimitettu vastine referoituna alla:

Joensuun kaupungin ympäristönsuojelu, maakuntaliitto sekä Finavia ovat lausunnoissaan ilmaisseet, etteivät katso YVA-menettelyä tarpeellisena.

Pohjaveden pinnankorkeustietojen perusteella voidaan olettaa, ettei Ruisvaaran kallioalueelta pohjavedet virtaa kohti pohjavesialuetta, sillä kallioalueen pohjoispuolella pohjaveden pinnankorkeudet ovat korkeammalla kuin Ruisvaaran kallioalueella. Lisäksi Ruisvaaran kallioalueen pintavedet ohjautuvat kohti etelää, pois päin pohjavesialueesta, kallioalueen vierellä kulkevan ojan mukaisesti. Pintaveden virtaussuunnan perusteella voidaan myös olettaa, että pohjaveden virtaussuunta on pois päin pohjavesialueesta. Virtausmallin (2000) perusteella pohjavedet eivät virtaa Ruisvaaran alueelta kohti vedenotantoa. Virtausmallinnus on laadittu tilanteeseen, jolloin vedenottomäärät ovat suurempia kuin nykytilanteessa. Toiminnassa pohjaveteen jätetään 2 metrin suojakerros. Ruisvaaran maa-ainesalue ei arviolta kuulu Lykynlammen pohjavesialueeseen eikä Lykynvaaran vedenottamon valuma-alueeseen.

Pintavesien virtaussuuntaan ottamistoiminnan aikana vaikuttaa olennaisesti ottosuunta. Ruisvaaran alueella ottosuunta on lännestä itään ja etelästä pohjoiseen. Ottamistoiminnan edetessä kohti pohjoista ja pohjavesialuetta, saadaan ottotaso luotua kaltevaksi pois päin pohjavesialueesta. Muodostuvat sade- ja sulamisvedet ohjataan laskeutusaltaan kautta kohti etelää, eli pois päin pohjavesialueesta.

Maa-ainesten ottotoiminnalla ei ole havaittu olevan vaikutuksia pohjaveteen Lykynlammen alueella. Nyt haettu toiminta jatkuu samankaltaisena aikaisempaan toimintaan verrattuna. Toiminta-alueelle ei sijoitu mustaliuskeita tai maa- ja kallioperän haitallisia aineita, jotka aiheuttaisivat pohjavedelle vaaraa. Toiminnan jatkaminen ja vesien ohjaaminen pois päin pohjavesialueesta ei lisää riskiä pohjavedelle.

Ruisvaaran maa-ainesalueella arvioitu vuotuinen sadanta koko suunnitelma-alueelle on noin 151 m³/d ja ottoalueella 124 m³/d. Teoreettinen tilavuus laskeutusaltaalle on noin 150 m³. Osa sade- ja sulamisvesistä haihtuu. Alueen vesien johtaminen on esitetty hakemuksessa sekä selvityksissä. Mikäli Ruisvaaran maa-ainesten ottoalueelta muodostuisi pohjavesiä pohjavesialueelle, olisi todennäköisesti myös kokonaisuudessaan Lykynlammin arvioitu pohjaveden muodostumismäärä suurempi.

Savon Kuljetus tuo esille, että läheisen kallioalueen (Mattila 25:89) ottamistoiminta on päättynyt ja alue maisemoidaan.

Ruisvaaran kallioalueella on ollut maa-ainesten ottotoimintaa jo aikaisemmin. Toiminta säilyy entisen kaltaisena. Maa-ainesten ottotoiminta alueella ei merkittävästi laajene,

28.6.2024

sillä samanaikaisesti alueita maisemoidaan vaiheittaisesti viranomaisen vaatimusten mukaisesti ja mm. Mattila-tilan toiminta päättyy kokonaan. Ruisvaaran maa-ainesten ottoalue luo yhtenäisen kokonaisuuden Kitsarinkankaan ottoalueen kanssa ja toiminta-alueiden maisemointitilanteesta alueesta muodostuu maiseman ja turvallisuuden kannalta yhtenäinen kokonaisuus.

Savon Kuljetus viittaa Joensuun kaupungin lausuntoon ottomääristä, että kokonaisottomäärät alueella tuskin tulevat ylittämään YVA-rajaa, vaikka laskennallisesti keskimääräiset vuotuiset ottomäärät sen ylittävätkin. Vuosittaiset ottomäärät vaihtelevat lähialueen kysynnän mukaan. Ruisvaaran kallioalue sijoittuu maantieteellisesti potentiaaliselle sijainnille, sillä alueelta voidaan saada hyvänlaatuista kiviainesta rakentamiseen ja kunnossapidon tarpeisiin lyhyillä kuljetusetäisyyksillä. Toiminta jo avatuilla maa-ainesten ottoalueilla on kestävämpää ja resurssitehokkaampaa kuin täysin avaamattomilla alueilla. Lähellä kiviaineksen käyttöpaikkaa tuotettavat kiviainekset aiheuttavat myös vähemmän päästöjä ympäristöön.

Toiminnan melu-, värinä- ja pölyvaikutukset voidaan katsoa vähäisiksi, eikä niiden muodostumista alueella lisäännä aikaisempaan toimintaan verrattuna. Vaikutuksia voidaan seurata ja niiden muodostumiseen voidaan vaikuttaa teknisin ratkaisuin.

Toiminta-alueen pintavesiä johdetaan ja seurataan toiminnan aikana. Alueen pohjaveden pinnankorkeutta ja laatua seurataan toiminnan aikana säännöllisesti.

Olemassa olevien tutkimustulosten, tietojen ja alueen aikaisemman toiminnan perusteella voidaan arvioida, ettei alueen toiminnalla ole merkittäviä ympäristövaikutuksia. Maa-ainesten ottamistoiminnan vaikutukset ovat tunnettuja ja ennakoitavissa, ympäristövaikutuksiin voidaan varautua mm. suojakerroksella, työkoneiden kunnossapidolla ja maaperäsuojauksilla sekä toimintojen sijoittelulla. Hakija viittaa Joensuun kaupungin ympäristönsuojelun lausuntoon, jossa mainitaan, ettei toiminta aiheuta juurikaan melu-, pöly- tai värinävaikutuksia eikä toiminnasta olla havaittu muodostuvan haittaa pohjavedelle. Joensuun kaupungin ympäristönsuojelu toimii maa-aineslupa-asioissa lupa- ja valvontaviranomaisena, jolla on ajankohtaisesti tietoa alueen toiminnasta, toiminnan laajuudesta ja ympäristöön liittyvistä tarkkailusta sekä toiminnan aiheuttamista mahdollisista vaikutuksista. Savon Kuljetus katsoo, ettei toiminnalla ole todennäköisiä merkittäviä ympäristövaikutuksia, eli toiminta ei vaadi YVA-lain mukaista ympäristövaikutusten arviointia. Savon Kuljetus viittaa, että tarpeelliset tiedot toiminnasta ja sen vaikutuksista on esitetty yhteislupahakemusprosessin ja YVA-tarveharkintaselvityksen aikana (ottamissuunnitelma 10.5.2023 hakemuksen vastine 8.9.2023 sekä päivitetyn suunnitelmakuvat 24.8.2023, selvitys YVA-tarveharkintaan 24-10-2023, selvityksen täydennys 2.2.2024 ja täydennys 11.3.2024).

Savon Kuljetus Oy:llä ei ole muuta vastattavaa saapuneisiin lausuntoihin. Tämän vastineen on Savon Kuljetuksen puolesta laatinut Suomen GPS-Mittaus Oy.

Tarkastus

Pohjois-Karjalan ELY-keskus suoritti kohteeseen tarkastuksen 6.5.2024. Tarkastuksella kiinnitettiin erityistä huomiota hankealueen vieressä kulkevaan puroon sekä sen ylityskohtiin. Puro jatkuu yläosassa norona.

Tarkastuksen pohjalta voidaan todeta, että hankealueen länsipuolella kulkeva puro ei ole enää luonnontilainen.

28.6.2024

Lisäksi voidaan todeta, että puron yli kulkevat ylitykset ovat vanhoja, ja ne eivät sellaiseen sovellu yhteydeksi maa-ainestenottoalueelle. Ylitykset vaativat niin leveyden kuin kantavuudenkin osalta muokkauksia ennen liikennöinnin aloittamista.

HANKKEESTA VASTAAVAN TOIMITTAMAT TIEDOT

Hankkeesta vastaava on toimittanut ELY-keskukselle YVA-lain 12 §:n sekä YVA-asetuksen 1 §:n edellyttämät tiedot. Tiedot toimitettiin 27.10.2023, 23.2.2024 ja 15.3.2024.

Hankkeen kuvaus

Savon Kuljetus Oy hakee maa-ainelain (555/1081) maa-ainelain mukaista lupaa 500 000 m³tr kokonaisottomäärälle ja ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaista ympäristölupaa kalliokiviaineksen louhinta- ja murskaustoiminnalle. Lupia haetaan 15 vuoden ajalle. Hakemuksen kohteena oleva alue sijaitsee Joensuun kaupungissa, Pielisen suun kylässä olevalle kiinteistölle Ruisvaara (167-401-9-27). Kiinteistön omistaa yksityinen maanomistaja.

Hankealueella on ollut maa-aines- ja ympäristölupa kalliokiviaineksen ottamistoiminnalle, louhinnalle ja murskaukselle, jotka ovat päättyneet 22.2.2023 (maa-ainelupa TEVI 3683/2012, 20.2.2013 § 20 ja ympäristölupa 7821/11.01.00/201617.6.2016, 15.6.2016 § 52). Aikaisemmat luvat ovat olleet toisen toimijan nimissä.

Aikaisempi Ruisvaaran maa-aineseurueelle myönnetty lupa on kattanut 4 hehtaarin kokoisena alueen, josta on avattua ottoaluetta noin 2,6 hehtaaria. Maa-ainesten oton suunnitelma-alueen pinta-ala on 8,5 hehtaaria, jossa ottoaluetta 7 hehtaaria. Maa-ainesten ottoon liittyvät tukitoiminnot, kuten pintamaiden läjitys, sijoittuvat suunnitelma-alueelle.

Ottoalue rajataan kokonaan luokitellun pohjavesialueen ulkopuolelle ja alueen vierellä kulkevaan ojaan jätetään 20 metrin suojaetäisyys.

Sijaintiympäristön kuvaus

Maankäyttö ja kaavoitus

Alueella on voimassa olevat yleiskaavat Marjala-Onttola-Pilkkopuntarikoski ja Joensuunseudun yleiskaava. Yleiskaavoissa alue on osoitettu MU-alueeksi, joka tarkoittaa maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta. Haettu toiminta ei vastaa kaavan mukaista merkintää. Nykyiselläänkään alue ei sovellu kaavan osoittamaan käyttöön. Ottotoiminnan jälkeen aluetta voidaan hyödyntää kaavassa varattuun toimintaan. Toiminnan jatkaminen Ruisvaaran kallioalueella edistää sitä, että alue voidaan hyödyntää kaavassa esitetyllä tavalla. Esimerkiksi alueen liikuntareitistöjä on siirretty maa-ainesten ottamistoiminnan vuoksi kiertämään hieman eri kohdasta kuin kaavoissa on esitetty.

Alle 500 metrin etäisyydelle kohteesta sijoittuu kaksi asuinkiinteistöä. Hankkeesta vastaavan tietojen mukaan, lähin kiinteistö ei ole asuinkäytössä. Ottoalueen lähelle ei sijoitu erityisen herkkiä kohteita.

Ruisvaaran maa-ainestenottoalueen viereisellä kiinteistöllä on toisen toimijan maa-ainestenottoalue. Alueen lupa on voimassa 19.10.2028 asti.

28.6.2024

Pohjavedet

Hankealue sijoittuu Lykynlammen vedenhankintaa varten tärkeän pohjavesialueen (1) lähellä. Pohjavesialuetta käytetään vedenottamiseen. Vedenottamo sijaitsee hankealueen koillispuolella. Ottoalueelta pohjavesialueen muodostumisalueeseen jää yli 100 metrin suojaetäisyys, pohjavedenottamoon jää noin 1 500 metrin suojaetäisyys, pohjavedenottamon lähisuojavajöhykkeeseen jää noin 1 300 metrin suojaetäisyys ja kauko-suojavajöhykkeeseen noin 500 metrin suojaetäisyys.

Lykynvaaran vedenottamolla pohjavettä otetaan keskimäärin 550 m³/vrk. Vedenottomäärät ovat alhaisempia voimassa olevaan ympäristölupaan verrattuna (6 000 m³/vrk). Syynä vähäisiin vedenottomääriin ovat osin heikko vedenlaatu. Alueelta on havaittu kohonneita pitoisuuksia mm. kuparin, lyijyn ja nikkelin osalta.

Toiminta-alueelta pohjavedet virtaavat pääasiassa itään. Vuonna 2000 on valmistunut Suomen Pohjavesiteknikka Oy:n laatima raportti, jolla on tutkittu lentokentän liukkauden torjunnassa käytetyn urean vaikutusta Lykynvaaran pohjavesialueen veden laatuun. Urean vaikutusta pohjaveden laatuun ja Lykynvaaran pohjavedenottamoon on arvioitu pohjavesivirtausmallin avulla. Tutkimuksessa on laadittu pohjavedenpinnan korkeuskartta, joka kattaa myös Ruisvaaran maa-ainestenottoalueen pohjoisosan. Kartasta näkyy, että pohjaveden pinnankorkeus 10/1999 on ollut +100 - +105 välillä. Pohjaveden pinnankorkeus laskee idän/koillisen suuntaan. Raportissa on todettu, että talousveden raja-arvon ylittäviä nikkelpitoisuuksia esiintyy alueen itäosassa Höytiäisen kanavan länsipuolella ja korkeita nitraattipitoisuuksia on esiintynyt lentokentän vaikutusalueella sijaitsevilla havaintoputkissa

Suunnitelma-alue on pohjavesialueen rajauksen ulkopuolelle. Pintamaita ei ole tarkoitus sijoittaa pohjavesialueen rajan läheisyyteen vaan ottoalueen eteläosaan. Maa-ainesten otossa pohjaveteen jätetään vähintään 2 metrin suojakerros. Alueella muodostuvan pohjaveden määrät ovat vähäisiä, sillä alue on pääasiassa kalliota. Alueella ei ole havaittu kallion rakoilua, joka aiheuttaisi vesienjohtumista pohjavedeksi tai virtaamista pohjavesialuetta kohti. Pääosa alueen pintavesistä johtuu pois päin pohjavesialueesta, sillä alueen pohja jätetään viettäväksi pois päin pohjavesialueesta.

Pintavedet

Vuonna 1999 on valmistunut Maa ja Vesi Oy:n laatima Marjalan pohjoisosan luonto- ja maisemakartoitus. Raportissa on todettu, että Ruisvaaran ja Suurenkivenvaaran välistä saa alkunsa kapea suo- ja purojuotti. Pienet suota ja pitkin niitä virtaavat puroumat ovat osin luonnontilaisen kaltaisia ja kasvillisuudeltaan reheviä. Puro sijaitsee suunnitelma-alueen länsipuolella. Ottamistoiminta on ulotettu aikaisemmin puron viereen ja sen varrelle on rakennettu laskeutusallas. Altaan leveys on noin 6 metriä, pituus 27 metriä, syvyys 1 metri ja teoreettinen tilavuus 150 m³. Alueella syntyvät pintavedet johdetaan altaaseen ja siitä maastoon.

Ottoalue kuuluu pääasiassa Pyhäselän valuma-alueeseen.

Maa- ja kallioperä

Geologian tutkimuskeskuksen (GTK) laatiman vuodelle 1985 päivätyn Suomen geologisen kallioperäkartan mukaan maa-ainestenottoalue on kvartsi- ja granodioriittista gneissiä ja alueelta löytyy gabronmurskaleita. Viereisen NCC:n kalliialueen CE-dokumenttien suoritustasoilmoitusten perusteella kiviaines on petrografiselta kuvaukseltaan kvarstimaasälpagneissia ja kiillegneissia.

28.6.2024

Vuonna 1999 valmistuneen raportin Marjalan Pohjoisosan luonto- ja maisemaselvitys todetaan, että Suurikivenvaara, jolla Ruisvaaran maa-ainestenottoa sijaitsee, on kallioittiminen moreenimäki, jonka rinteillä esiintyy kivenlohkareita.

Hankealueella ei ole GTK:n Hakku-palvelun karttojen perusteella mustaliusketta.

GTK:n maaperän taustapitoisuudet -verkkosivuilta saatavien tietojen perusteella Ruisvaaran kallioalueen läheisyydessä maaperän taustapitoisuudet eivät ylitä suurinta suositeltua taustapitoisuutta eikä kynnysarvoa haitallisten aineiden osalta. Vertailut on tehty kahden lähimmän TAPIR-pisteen tuloksista.

Ruisvaaran kalliokivi on alustavien kokeiden puolesta näennäiseltä kiintotiheydeltään $2,7 \text{ Mg/m}^3$ ja pohjoismaisen kuulamylyarvon (A_N) perusteella kuuluu luokkaan $A_N 10$. Alueen kalliokiviaines on hyvälaatuista kiviainesta. Alueella ei ole havaittu kallion rakousta, joka aiheuttaisi vesien johtumista pohjavedeksi tai virtaamista pohjavesialuetta kohti. Läheisen kallioalueen kiviaineksen laatutietojen perusteella voidaan todeta, ettei kiviaines alueella ole huokoista tai rapautunutta, eikä kivessä ole mikrorakeilua tai haitallisia mineraaleja.

Lähelle sijoittuvan Lappalaisenvaaran alueen kiviaines on Los Angeles -kokeiden perusteella kuulunut luokkaan LA25 ja LA30 ja kuulamylykokeiden perusteella $A_N 14$ ja $A_N 19$. Kallion kiintotiheys on ollut noin 2.70-2.77. Tulokset ovat vuosilta 2019 – 2023. Tulokset ovat vastaavia mitä viereisen kallioalueen (Kitsarinkangas) nettisivuilla saatavilla oleviin CE-merkintöihin.

Alueelle voidaan vastaanottaa puhtaita ylijäämämaita, joita voidaan hyödyntää tarpeen vaatiessa melurakenteisiin ja toiminnan loppuvaiheessa maisemointiin. Maisemointia varten alueen oma pintamateriaali ei välttämättä riitä maisemointitoimenpiteisiin. Alueelle otetaan yhteensä enintään $20\,000 \text{ m}^3$, joka vastaa $38\,000 \text{ tn}$, 15 vuoden aikana.

Luonto

Hankealueella on jo ollut ottamistoimintaa, joten siellä ei ole erityisiä luontoarvoja.

Lappalaisenvaaran luonnonsuojelualue on valtion luonnonsuojelualue, jonka tarkoituksena on vanhan metsän suojelu. Saarelan luonnonsuojelualue on yksityinen luonnonsuojelualue, joka kuuluu METSO-luonnonsuojeluohjelmaan, ja sen tarkoitus on metsäluonnon suojelu.

Marjalan pohjoisosan luonto- ja maisemaselvitys on julkaistu vuonna 1999. Alueen läheisyydessä kulkeva ”paikallisesti arvokas kosteikko ja puro” -aluetta ei voida pitää nykyisellään arvokkaana, sillä ottamistoimintaa ja ottamistoiminnan tukitoiminta-alueita on sijoitettu jo aikaisemmin kyseisen puron välittömään läheisyyteen. Puron viereen on rakennettu mm. allasrakenne ja kallonottamistoimintoja varten kenttärakennetta. Puroa tai kosteikkoa ei ole suojeltu tai osoitettu merkittäväksi kaavoituksessa, eikä kohteeseen ole osoitettu metsälain 10 § mukaista elintärkeää elinympäristöä.

Puron/kosteikon yli menee kahdesta kohtaa kulkureitti. Alueelle aikaisemman toiminnan vuoksi asennettu pohjaveden havaintoputki sijoittuu alueen eteläosaan kosteikon alueelle. Kyseinen kosteikko ja puroalue ei ole koskematonta tai luonnontilaista aluetta, eikä niitä voida pitää arvokkaana edes paikallisesti.

Arvio hankkeen ympäristövaikutuksista

Pohjavedet

Toiminnasta ei arvioida aiheutuvat merkittäviä vaikutuksia pohjaveteen. Toiminnalla ei arvioida olevan vaikutusta Lykynvaaran vedenottamoon.

Pintavedet

Toiminnalla voi olla vaikutusta pintavesien muodostumisen määrään alueella. Pintavedet ohjataan pois päin pohjavesialueesta ja ohjataan tarpeen vaatiessa alueella olevaan laskeutusaltaaseen.

Mahdolliset pintavesivaikutukset kohdistuvat alueelta laskevaan puroon, joka laskee ottoalueelta kohti etelää. Puro laskee Pyhäselkään. Aikaisemman maa-ainesten ottamistoiminnan pintavesivaikutuksia on kohdistunut ojaan/puroon ennenkin. Lisäksi oja/puro on ohjattu neljän eri tien sekä rautatien alitse. Vaikutukset arvioidaan jäävän paikallisiksi ja niitä voidaan vähentää ohjaamalla veden laskeutusaltaaseen.

Suunnittelualueen länsipuolella olevaan ojaan/puroon jätetään 20 m suojaetäisyys.

Maaperä

Alueella huolehditaan maaperäsuojauksesta polttoaineiden säilytyksen osalta. Polttoaineita ei säilytetä alueella, kun alueella ei ole toimintaa. Alueella ei myöskään säilytetä räjähteitä. Mahdollisia kemikaaleja ja vaarallisia jätteitä säilytetään vain välttämätön aika lukituissa tiloissa. Riski maaperän pilaantumisen on erittäin pieni. Mahdollisissa öljy- tai kemikaalivuototilanteissa ryhdytään aina välittömiin korjaaviin toimenpiteisiin.

Vaikutukset ihmisiin

Toiminta-alueen lähelle sijoittuu lentokenttä, junarata sekä valtatie. Lisäksi alueen lähellä on muiden toimijoiden ottoalueita, joilta syntyy melua. Melun määrän ei kuitenkaan arvioida lisääntyvän tai muuttuvan aikaisempaan tilanteeseen verrattuna.

Toiminta-alueen lähellä on liikuntareitistö. Toiminnassa varmistetaan louhintojen aikaisesta turvallisuudesta mm. hetkellisesti pysäyttämällä liikuntareittien käyttö ja tarkistamalla louhinnan jälkeen, ettei reitistöille ole syntynyt haittaa louhinnasta.

Luonnonvarojen käyttö

Hanke aiheuttaa pysyviä vaikutuksia maisemakuvaan, sillä maa-aines poistetaan alueelta pysyvästi. Alueella ei ole maisemallisia arvoja tai suojeltavia kohteita. Otettava maa-aines hyödynnetään resurssiviisaasti. Jo avatun alueen käyttäminen ottamistoimintaan on järkevämpää kuin avaamattoman alueen käyttöönotto.

Yhteisvaikutukset

Merkittävimmät yhteisvaikutukset ovat melu- ja pölyvaikutukset. Toimintaa alueella on kuitenkin ollut ennenkin ja nykyinen lupakäsittely vain jatkaa toimintaa alueella. Melu- ja pölypäästöt eivät alueella lisääny nykyisen hankkeen myötä.

Yhteenveto

Toiminnalla ei katsota olevan merkittäviä vaikutuksia ympäristöön. Kyseessä on tavanomainen ottamistoiminta, joka sijoittuu alueelle, jossa on jo ennestään ottamistoimintaa. Toiminnan aiheuttamat vaikutukset ovat samankaltaisia kuin jo olemassa olevan

28.6.2024

toiminnan vaikutukset viereisillä ottoalueilla ja Ruisvaaran aikaisemmasta toiminnasta aiheutuneet vaikutukset.

Vaikka alueella on muitakin toimijoita, ei ottamistoiminta ole aktiivista samanaikaisesti koko YVA-laissa määritellyn 25 hehtaarin alueella. Maa-aineksia otetaan kysynnän mukaan ja alue maisemoidaan ottamistoiminnan edetessä. Ottamistoiminnan jatkaminen jo avatuilla alueilla on perusteltua, jotta aineksia voidaan ottaa kestävästi ja resurssitehokkaasti.

Alueen toiminnan ei ole havaittu aiheuttavan haittaa pohja- tai pintavesille, joten myöskään toiminnan jatkamisen ei arvioida aiheuttavan haittaa.

Hanketoimijan näkemys YVA-menettelyn tarpeellisuudesta

Savon Kuljetus katsoo, että hankealueen sijainti ja vaikutusten luonne huomioiden hanke ei edellytä YVA-menettelyn käynnistämistä.

YHTEISVAIKUTUKSET MUIDEN HANKKEIDEN KANSSA

Joensuun lentokentän alueella on useita eri vaiheissa olevia maa-ainesten ottohankkeita. Hankkeiden kokonaispinta-ala on 27,4 hehtaaria ja kiviainesten vuosittainen enimmäisottomäärä noin 252 000 kiintokuutiometriä. Mikään alueen kiviainesten ottohankkeista ei yksin ole kokoluokaltaan sellainen, että siihen olisi sovellettava ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Hankkeiden yhteenlaskettu ottoalue ja vuosittainen enimmäisottomäärä ylittävät YVA-lain liitteen 1. hankeluettelon määrät. Alueen maa-ainesten ottohankkeilla voidaan arvioida olevan yhteisiä melu-, pöly-, liikenne- ja ympäristövaikutuksia.

NCC Industry Oy:llä on tilalla Kitsarinkangas 167-401-9-28 maa-aines- ja ympäristölupa (Joensuun kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunta 17.10.2018 § 60). Lupa koskee kiviaineksen louhintaa ja murskausta 10 vuoden ajaksi. Ottamisalueen pinta-ala on 13,4 hehtaaria ja maa-ainesten kokonaisottomäärä on 750 000 k-m³. Kiviainesta louhitaan ja murskataan keskimäärin 320 000 tonnia vuodessa, mutta kuitenkin korkeintaan 400 000 tonnia vuodessa.

T. Maijala Oy:llä vireillä maa-aines- ja ympäristölupahakemus tilalle Kuhasalo 167-401-9-52. Haettava lupa koskee kallion ja moreenin ottoa sekä louhintaa ja murskausta. Lupa on haettu 10 vuoden ajaksi. Ottamisalueen pinta-ala on 5,5 hehtaaria ja maa-ainesten kokonaisottomäärä on 176 573 k-m³. Keskimääräinen vuosittainen ottomäärä on 60 000 tonnia vuodessa ja enimmäisottomäärä on 135 000 tonnia vuodessa. Kiinteistöllä on ollut aikaisempaa ottotoimintaa.

Savon Kuljetus Oy:llä on ollut maa-ainestenottoa Lappalaisenvaaralla kiinteistöllä Mattila 167-401-25-89. Ottotoiminta tällä kiinteistöllä on päätynyt ja alue on maisemoitu. Alueella ei ole voimassa olevaa maa-aineslupaa.

ELY-KESKUKSEN RATKAISUN PERUSTELUT

ELY-keskus on todennut, että hankkeesta vastaavan toimittamat selvitykset liitteineen sekä edellä mainittu kuulemismateriaali muodostavat riittävän tietopohjan yksittäistapauspäätöksen tekemiselle (YVA-laki 12 § ja hallintolaki 31 ja 34 §)

28.6.2024

YVA-menettelyn soveltaminen hankeluettelon perusteella

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä arvioitavat hankkeet ja niiden muutokset luetellaan YVA-lain liitteessä 1 olevassa hankeluettelossa (YVA-laki 3.1.§). Hankkeen tulee vastata kooltaan hankeluettelon hanketta, jotta hanke olisi arviointivelvollinen suoraan hankeluettelon nojalla.

Maa-ainesten otto lasketaan hankeluettelon mukaiseksi hankkeeksi liitteen 1 kohdassa 2) luonnonvarojen otto ja käsittely alakohdassa b) kiven, soran tai hiekan otto, kun ottamisalueen pinta-ala on yli 25 hehtaaria, tai otettava ainesmäärä on vähintään 200 000 kiintokuutiometriä vuodessa.

Savon Kuljetus Oy:n hankkeessa maa-ainesten ottamisalueen pinta-ala on 8,5 hehtaaria ja vuosittainen keskimääräinen otettava ainesmäärä on noin 33 000 kiintokuutiometriä (500 000 k-m³/15 a). Vuotuisen ottomäärään vaikuttaa lähialueen kiviaineskysyntä. Savon Kuljetus Oy:n maa-ainestenottohanke ei suoraan sisälly YVA-lain mukaiseen hankeluetteluun, joten hanke ei edellytä YVA-menettelyä suoraan YVA-lain 3.1. §:n perusteella.

YVA-menettelyn soveltaminen yksittäistapausharkinnan perusteella

YVA-lain 3 §:n 2 momentin säännöstä YVA-menettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa sovelletaan myös hankeluettelossa mainittuihin hanketyyppeihin niiden alittaessa hankeluettelossa määritellyn kokorajan. Kokorajan alittavissa hankkeissa YVA-menettelyn soveltaminen määräytyy sen perusteella, aiheutuuko hankkeesta todennäköisesti hankeluettelon mukaisten hankkeiden vaikutuksiin laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia (YVA-laki 3.2. §).

Kun arviointimenettelyn soveltamisesta päätetään YVA-lain 3.2. §:n tarkoittamalla tavalla yksittäistapauksessa on mainitussa lainkohdassa säädetyn lisäksi otettava huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne. Päätöksenteon perustana olevista tekijöistä säädetään YVA-lain liitteessä 2.

Ratkaisu asiassa on tehty hankkeesta vastaavalta saatujen tietojen, saatujen viranomaislausuntojen sekä ELY-keskuksen käytössä olevan asiantuntijatiedon perusteella. YVA-menettelyn tarvetta on arvioitu YVA-lain liitteessä 2 säädettyjen kriteerien mukaan. Lisäksi hankkeesta todennäköisesti aiheutuvien vaikutusten laatua ja laajuutta on verrattu YVA-lain liitteessä 1 lueteltujen hankkeiden laatuun ja laajuuteen.

Hankkeen ominaisuudet

Savon Kuljetus Oy:n hakeman ottamisalueen pinta-ala on kokonaisuudessaan 8,5 hehtaaria ja ottoalueen pinta-ala 7 hehtaaria. Otettava maa-ainesten määrä on yhteensä 500 000 km³, joka on tarkoitus louhia 15 vuoden aikana. Alueella louhitaan ja murskataan kiviainesta keskimäärin 33 000 kiintokuutiometriä vuodessa. Savon Kuljetus Oy:n hankkeessa on kyse maa-ainesten oton jatkamisesta olemassa olevalla ottoalueella.

Ottotoiminnan on aloittanut NCC Roads Oy ja heidän maa-aines- ja ympäristölupansa on päättynyt 22.2.2023.

28.6.2024

Kun tarkastellaan YVA-lain liitteen 2 mukaisesti hankkeen ominaisuuksia, niistä keskeisin on hankkeen koko. YVA-lain liitteen 1 hankeluettelon kohdan 2b) YVA-menettelyä sovelletaan aina kiven, soran tai hiekan ottoon, kun ottamisalueen pinta-ala on yli 25 hehtaaria tai otettava ainesmäärä on vähintään 200 000 kiintokuutiometriä vuodessa. Ottamisalue on määritelty, kuten maa-aineslainsäädännön mukaisessa lupamenettelyssä, ja siihen katsotaan kaivualueen lisäksi sisältyvän louhimistoimintaan kuuluvat muut keskeiset ja erottamattomasti siihen liittyvät toiminnot (laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain liitteen 1 muuttamisesta 126/2019).

Hankkeen sijainti

Savon Kuljetus Oy:n toiminta sijaitsee NCC Industy Oy:n hankealueen välittömässä läheisyydessä ja noin 0,5 km päässä T. Maijala Oy:n hankealueesta. ELY-keskus toteaa, että alueelle syntyy kolmen samanlaista toimintaa harjoittavan toimijan kokonaisuus.

Lykynlammen vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue (1) rajautuu kaikkien kolmen hankealueen kiinteistöihin. Pohjavesialue sijaitsee hankealueiden pohjoispuolella.

Pohjavesialueelle on laadittu suojelusuunnitelma vuonna 2011. Lisäksi Lykynvaaran vedenottamolla on Itä-Suomen vuonna 1992 vahvistamat suoja-alueet. Suoja-alueet muodostavat noin 64,5 hehtaarin suuruisen lähisuojavao-alueen ja noin 271 hehtaarin suuruisen kaukusojavao-alueen. Suojelusuunnitelmassa on todettu, että pohjavesialueella ei ole voimassa olevia maa-aineslupia eikä pohjavesialueelle tule myöntää uusia maa-aineslupia. Hankkeesta vastaavan toimittamien asiakirjojen perusteella matkaa lähisuojavao-alueeseen on noin 1 300 metriä ja kaukusojavao-alueeseen noin 500 metriä.

Hankealueen länsipuolella on uoma, jolla on vuoden 1999 luontoselvityksessä arvioitu olevan paikallisesti merkittävä kohde. Uoma laskee hankealueelta etelään. Uoma on yläosastaan noro, joka muuttuu osin luonnontilaltaan muuttuneeksi puroksi.

Savon Kuljetus Oy:n hanke sijoittuu voimassa olevassa Pohjois-Karjalan maakunta-kaava 2040:ssä taajamatoimintojen alueelle (A) ja maa-ainesalueelle (eo-3 kalliokiviainesten poistuva ottoalue. Alueelle on osoitettu myös ulkoilureitti.

Alueella on voimassa olevat yleiskaavat ovat Marjala-Onttola-Pilkko-Puntarikoski osayleiskaava ja Joensuunseudun yleiskaava 2020. Savon Kuljetus Oy:n hankealue on merkitty kaavoihin MU merkinnällä, joka tarkoittaa maa- ja metsätalousvaltaista aluetta, jolla on ulkoilun ohjaustarvetta.

Hankkeen vaikutusten luonne

Maa-ainesten louhinnan ja murskauksen ympäristövaikutukset ovat yleisesti melu, pöly, tärinä, lisääntyvä liikenne, vaikutukset pinta- ja pohjavesiin sekä luontoon ja maisemaan. Savon Kuljetus Oy:n hankkeessa Ruisvaarassa ympäristövaikutuksista korostuvat mahdolliset vaikutukset pohjaveteen, sillä hankealue sijoittuu luokitellun pohjavesialueen välittömään läheisyyteen ja pohjavesialueella on vedenottamo.

Liikennemäärät eivät kokonaisuudessaan kasva, sillä alueella on jo ollut ottotoimintaa. Kuljetuksiin käytettävät reitit ovat muuttumassa, sillä aikaisemmin kulku alueelle on tapahtunut NCC Industry Oy:n hankealueen kautta. Hanketoimijan toimittamissa asiakirjoissa on merkitty uusi tieyhteys ottoalueen eteläreunasta Lentoväyläntielle. Tällä hetkellä paikalla on metsäautotie ja vanha puron ylitys. Reitin käyttöönotto edellyttää tieosuuden ja puron ylityksen parantamistoimenpiteitä.

28.6.2024

Ympäristöriskejä liittyy myös polttonesteiden, kemikaalien ja jätteiden käsittelyyn ja varastointiin, joista voi vuotojen tai vahinkojen seurauksena aiheutua maaperän pilaantumisen vaaraa. Hankkeesta vastaavan toimittamien tietojen mukaan kemikaalit ja jätteet tullaan säilyttämään asianmukaisesti.

Suunnittelualueen välittömässä läheisyydessä ei ole suojelualueita tai -kohteita. Hankealueen vierestä kulkeva puron alajuoksulla sijaitsee Saarelan luonnonsuojelualue, jonne on matkaa noin 550 metriä. Hankkeen merkitys luontoarvoille ja luonnon monimuotoisuudelle on vähäinen.

Maa-ainesten otolla on vaikutuksia pohjavesiin. Hankkeesta vastaava ei ole laatinut pohjavesiselvitystä vaan viittaa muun muassa vuonna 2000 laadittuun raporttiin, joka kattaa hankealueen pohjoisosan. Lisäksi kuvausta kallioperän ominaispiirteistä ei ole selvityksiä, vaan hankkeesta vastaava on toimittanut läheisten alueiden tietoja sekä TAPIR-palvelun kokonaismetallipitoisuuksia. Esitettyjen tulosten perusteella maa- ja kallioperä ei olisi haitallisia aineita sisältävää, mutta näkemykseen liittyy epävarmuuksia kohdekohtaisten tietojen puuttumisen vuoksi.

Maa-ainesten otosta ja louhinnasta aiheutuu typpi- ja kiintoainespäästöjä. Hankkeesta vastaava on todennut, että ottoalueen pohja jätetään etelään päin viettäväksi. Hulevedet johdetaan laskeutusaltaaseen, josta vedet ohjataan alueen länsipuolella kulkevaan puroon. Laskeutusallas, joka sijaitsee puron välittömässä läheisyydessä, on rakennettu ottoalueelle edellisen luvan aikana, mutta sitä ei ole merkitty suunnitelmapiiirustukseen. Laskeutusallas sijaitsee korkeammalla kuin suunniteltu alin ottotaso.

Hankkeesta vastaava on esittänyt 24.8.2023 muokatussa suunnitelmapiiirustuksessaan, että kaivannaisjätteet läjitetään välittömästi puron viereen alueen länsipuolelle. Lisäksi hankealueen eteläreunassa on toinen läjitysalue. Kaivannaisjätteeksi luokiteltavia pintamaita on arvioitu muodostuvan noin 38 500 m³. Pintamaiden läjittämisestä puron välittömään läheisyyteen voi aiheutua ravinne- ja kiintoainekuormitusta puroon. Vaikka puro on hankealueen välittömässä läheisyydessä menettänyt luonnonmukaisuuttaan, on se alajuoksulla edelleen luonnontilainen kohde, jonka luontoarvoja ei saa heikentää.

Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa

Savon Kuljetus Oy:n, NCC Industry Oy:n ja T. Majjala Oy:n maa-ainestenottohankkeiden vuosittainen maksimiottomäärä sekä yhteenlaskettu ottamisalueiden kokonaispinta-ala ylittävät YVA-lain mukaisen hankkeen raja-arvon. ELY-keskus arvioi, että hankkeilla voi olla yhteisvaikutuksia erityisesti hankealueiden lähellä sijaitsevalle pohjavesialueelle.

Toiminnot yhdessä aiheuttavat myös muutoksia alueen ympäristöön ja maisemaan. Vaikutukset ovat pitkäaikaisia, koska maa-aines poistetaan pysyvästi.

Huomioidut toimenpiteet, joilla pyritään välttämään tai ehkäisemään hankkeen merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia

Hankkeesta vastaava on todennut pintavesien hallinnan osalta, että ottoalueen pohja jätetään etelään päin kaltevaksi ja pintavedet ohjataan laskeutusaltaan kautta puroon. Puro johtaa vedet etelään, eli pois päin pohjavesialueesta. Selvityksissä ei kuitenkaan ole avattu tarkemmin pintavesien hallintaa alimmilla ottotasoilla. Hankkeesta vastaavan toimittamien asiakirjojen mukaan maa-ainesten otto on suunniteltu osittain puron korkoa alemmaksi, tällöin passiivinen valutus ei välttämättä ole mahdollista.

28.6.2024

POKELY/1211/2023

Johtopäätökset

Hankkeesta vastaava on oikeudellisesti ja tosiallisesti eri taho kuin lähellä sijaitsevien hankkeiden toiminnanharjoittajat. Alueen maa-ainestenottohankkeet ovat eri vaiheissa, eikä niillä ole kiinteää vuorovaikutusta tai toiminnallista yhteyttä. Tämän takia Savon Kuljetus Oy:n hanketta ei voida pitää keinotekoisesti YVA-menettelyn soveltamisen välttämiseksi muista hankkeista erotettuna hankkeena.

Hankkeen merkittävimmät ympäristövaikutukset kohdistuvat Lykynlammen pohjavesialueeseen sekä hankealueen vieressä sijaitsevaan puroon. Hankkeesta aiheutuvia ympäristövaikutuksia yhdessä muiden hankkeiden kanssa arvioituna ei kuitenkaan pidetä sellaisena, että hankkeen olisi katsottavan todennäköisesti aiheuttavan laadultaan ja laajuudeltaan YVA-lain 3 §:n 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

Savon Kuljetus Oy:n kalliokiviaineksen louhintaa ja murskausta koskeva hanke on sen laatuinen, että lähtökohtaisesti siitä aiheutuu aina ympäristövaikutuksia. Tämän vuoksi hanke edellyttää lupaa sekä maa-aineslain että ympäristönsuojelulain nojalla.

Hankkeen aiheuttamat ympäristövaikutukset ovat kiviaineksen louhimiselle ja murskaamiselle tyypillisiä ja siten ennakoitavissa. Syntyviä haittoja voidaan lieventää toimenpiteillä sekä lupamenettelyssä.

JATKOTOIMENPITEITÄ

Ottoalueen länsi- ja lounaispuolella olemassa olevat puron ylitykset eivät sellaisenaan sovi maa-ainestenottoon liittyvään raskaan kaluston liikennöintiin. Ylityksien kantavuuden ja leveyden parantamisen yhteydessä toiminnanharjoittajan tulee selvittää vesilain (587/2011) mukainen luvan tarve. Lisäksi toimijan tulee selvittää ja hakea tarvittavat liikennöintiin liittyvät luvat/suostumukset Pohjois-Savon ja Pirkanmaan ELY-keskukselta.

Maa-ainesten ottoalueen vieressä oleva uoma on yläosaltaan luonnontilainen noro ja laskusuunnassa osin luonnontilansa menettänyt puro. Vesilain mukaan luonnontilaisen noron luonnontilan vaarantaminen on kielletty. Mikäli maa-ainesten otto vaikuttaa noron luonnontilaan, tulee hankkeesta vastaavan selvittää vesilain mukaisen poikkeaman tarve (587/2011 2 luku 11§). Puroon kohdistuva muuttuma voi vaatia vesilain 3 luvun 2 §:n perusteella luvan.

Maa-ainesalueen ottamissuunnitelmassa on esitetty alimmaksi ottotasoksi tasoa +105 (N2000). Toimitettujen tietojen perusteella ottoalueen länsipuolella sijaitseva puro on osin esitettyä alinta ottotasoa korkeammalla. Ottosuunnitelmassa ei ole tuotu esille, kuinka varmistetaan, että korkeammalla sijaitseva uoma ei purkaudu ottoalueelle. Lisäksi vesienhallinnassa ehdotetut toimenpiteet pintavesien johtamiseksi puroon ei välttämättä onnistu ilman aktiivista pumppaamista. Tätä ei ole kuvattu tai avattu toimituissa asiakirjoissa. Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen näkemyksen mukaan lupaviranomaisen on syytä arvioida ottoalueen alin ottotaso sekä hulevesien hallinnan järjestämisen lupaharkinnassaan.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kaivannaisjätteet tulee sijoittaa esitettyä kauemaksi purosta pintavesivaikutusten ennaltaehkäisemiseksi.

ELY-katsoo, että maa-aineksen ottoalueella olisi tarvetta seurata pohjaveden pinnan korkeuden lisäksi myös pohjaveden laatua.

28.6.2024

POKELY/1211/2023

Lupaviranomainen voi edellyttää muun muassa luonnonarvoja ja pohjavettä koskevia selvityksiä täydennettäväksi vielä lupavaiheessa.

Mahdollisten uusien samalle alueelle suunniteltavien hankkeiden tai nykyisten hankkeiden merkittävien laajennusten osalta YVA-tarve on arvioitava uudelleen.

SELVILLÄOLOVELVOLLISUUS

Vaikka hankkeeseen ei sovellettaisi arviointimenettelyä, on hankkeesta vastaavan sen lisäksi, mitä erikseen säädetään, oltava riittävästi selvillä hankkeensa ympäristövaikutuksista siinä laajuudessa kuin kohtuudella voidaan edellyttää (YVA-laki 31 §).

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 1-3, 10-13, 31, 33 ja 37 §

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 1 §

Hallintolaki (434/2003) 1, 2, 31-34, 36, 43-45, 60 §

MUUTOKSENHAKU

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla Itä-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Muilla tahoilla ei ole valitusoikeutta tästä päätöksestä. Se, joilla on oikeus hakea muutosta hanketta koskevaan lupapäätökseen, saa kuitenkin hakea muutosta tähän päätökseen samassa järjestyksessä ja yhteydessä kuin hanketta koskevasta lupapäätöksestä valitetaan.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Tämä päätös lähetetään saantitodistuksella hankkeesta vastaavalle.

Pohjois-Karjalan ELY-keskus antaa päätöksen tiedoksi julkisella kuulutuksella. Kuulutus on nähtävillä Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen verkkosivuilla ja ilmoitus kuulutuksesta julkaistaan Joensuun kunnan verkkosivuilla.

Päätös julkaistaan sähköisesti verkko-osoitteessa www.ymparisto.fi/pohjois-karjala (kohta Osallistu ja vaikuta – YVA-päätökset).

Lausunnon antaneille viranomaisille tieto päätöksestä lähetetään sähköpostitse.

Lisäksi tieto päätöksestä lähetetään sähköpostitse lähialueen toimijoille NCC Industry Oy ja T. Maijala Oy sekä Pirkanmaan ELY-keskukselle ja Pohjois-Savon ELY-keskukselle.

LISÄTIEDOT

Ympäristöasiantuntija Tuire Kalliokoski, etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi, 0295 026 113.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ympäristöasiantuntija Tuire Kalliokoski ja ratkaissut ympäristönsuojelu ja vesienhoitoyksikön päällikön sijainen johtava asiantuntija Mauri Keränen. Asian käsittelyyn on

28.6.2024

osallistunut ympäristöasiantuntija Kaisa Figueiredo, ympäristöasiantuntija Mari Heikkinen ja ympäristöasiantuntija Mika Huttunen.

LIITTEET

Valitusosoitus (hankkeesta vastaavalle)